

Kwartaalbericht 2016

Vooraf

NN CDC Pensioenfonds communiceert over de resultaten van Q3

Als je werkt bij NN Group voert NN CDC Pensioenfonds vanaf 1 januari 2014* jouw huidige pensioenregeling uit. Samen met je werkgever leg je maandelijks premie in om de pensioenopbouw, op basis van het middelloonstelsel, mogelijk te maken. De pensioenopbouw en de toekomstige toeslagen zijn voorwaardelijk, afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Wil je meer weten? Klik dan door naar de resultaten rondom [de financiële positie](#), [de beleggingen](#), [de communicatie](#) en [de bestuursbesluiten](#) in Q3 van 2016.

Wil je voorgaande kwartaalberichten bekijken? Klik dan [hier](#). Wil je checken wat een bepaald begrip, zoals dekkingsgraad of matching portefeuille, inhoudt? Je vindt ze terug in onze [begrippenlijst](#).

*Werkte je voor die datum bij NN Group, dan heb je ook pensioen opgebouwd bij [Pensioenfonds ING](#).

Duidelijk over dadelijk

Lage rente blijft positie beïnvloeden

De financiële positie van NN CDC Pensioenfondsen wordt onder andere beoordeeld aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen het vermogen (de waarde van de beleggingen) van het fonds en de pensioenverplichtingen (alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen) die daar tegenover staan.

Waarom zijn er financiële buffers nodig?

Een dekkingsgraad van 100% betekent dat het fonds precies genoeg vermogen heeft om alle toekomstige verplichtingen na te komen. Is de dekkingsgraad hoger, dan beschikt het fonds over financiële buffers. Deze dienen om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen, en voor toeslagverlening. De dekkingsgraad schommelt onder andere omdat de waarde van de beleggingen en van de pensioenverplichtingen meebeweegt met de beurskoersen en de rentestand.

Wanneer is er een reservetekort?

Om te beoordelen of er sprake is van een reservetekort, gebruikt het fonds de beleidsdekkingsgraad. Dat is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad moet aan een voorgeschreven minimum niveau voldoen dat per pensioenfonds kan verschillen en ieder kwartaal opnieuw wordt berekend. Bij NN CDC Pensioenfondsen is de wettelijk vereiste beleidsdekkingsgraad 118% per 30 september 2016. Zolang de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereiste minimum niveau, is er sprake van een reservetekort en moet het fonds een [herstelplan](#) hebben.

Wanneer is toeslagverlening mogelijk?

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% mag het fonds geen toeslagen verlenen. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% dan mag het fonds in principe toeslagen verlenen voor zover dit mogelijk is op basis van de omvang van de reserves op dat moment. Dit heet toekomstbestendig indexeren.

Reservetekort neemt licht toe in Q3 2016

De beleidsdekkingsgraad per 30 september 2016 bedroeg 105%. Dit is een daling ten opzichte van de beleidsdekkingsgraad aan het einde van Q2 2016, die toen 107% bedroeg. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Omdat de dekkingsgraden in Q3 2016 lager waren dan die in Q3 2015, is de beleidsdekkingsgraad dit kwartaal verder gezakt. Voor het lopende herstelplan heeft dit geen gevolgen.

Ontwikkeling dekkingsgraden

De ontwikkeling van het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen gedurende de laatste vier kwartalen was als volgt:

Op basis van DNB rentecurve

In € miljoen	Einde Q3 2016	Einde Q2 2016	Einde Q1 2016	Einde Q4 2015
Pensioenvermogen	307	278	235	194
Pensioenverplichtingen	300	267	229	177
Dekkingsgraad	102%	104%	103%	110%
Beleidsdekkingsgraad	105%	107%	110%	113%

Uit dit overzicht blijkt dat de dekkingsgraad in het derde kwartaal van 2016 daalde van 104% naar 102% (-2%). In het derde kwartaal is de rekenrente gedaald. Door deze rentedaling nam de marktwaarde van de (langlopende) obligaties in de matching portefeuille toe, maar steeg ook de boekwaarde van de pensioenverplichtingen. Tegelijkertijd werden ook dit kwartaal nieuwe pensioenen opgebouwd en werd daarvoor premie ontvangen van de werkgever en de deelnemers. Per saldo daalde de dekkingsgraad licht ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Deze daling had tot gevolg dat de beleidsdekkingsgraad eveneens afnam.

Conclusie

Met name door de gedaalde rente nam de dekkingsgraad in het derde kwartaal van 2016 af van 104% tot 102%. Deze daling had tot gevolg dat de beleidsdekkingsgraad verder afnam tot 105%. Het reservetekort is daardoor toegenomen en het herstelplan blijft van kracht. Voor de opgebouwde pensioenen en voor het lopende [herstelplan](#) heeft de daling van de beleidsdekkingsgraad tot 105% geen gevolgen.

Centrale banken: wel of geen monetaire verruiming?

Het beleggingsbeleid van NN CDC Pensioenfonds is gericht op de lange termijn. Als startend fonds heeft NN CDC Pensioenfonds in 2014 gekozen voor een beleggingsbeleid dat in de eerste jaren verhoudingsgewijs behoedzaam is (met relatief veel staatsobligaties), maar waarbij voldoende rendementspotentieel in de beleggingsportefeuille overblijft om eventueel te kunnen indexeren.

Twee portefeuilles

De beleggingen van ING CDC Pensioenfonds zijn onderverdeeld in twee portefeuilles.

Matching portefeuille	Return portefeuille
<p><i>Deze portefeuille heeft als primair doel om de (nominale) pensioenverplichtingen te financieren.</i></p> <p><i>In de matching portefeuille wordt hoofdzakelijk belegd in Europese staatsobligaties van een hoge kwaliteit die zodanig worden gekozen dat de geldstromen van de obligaties en de pensioenuitkeringen voor een belangrijk deel met elkaar samenvallen ('matchen').</i></p> <p><i>De omvang van de matching portefeuille bedraagt per 30 september 2016 in totaal 66,3% van het belegd vermogen van NN CDC Pensioenfonds en is hiermee vrijwel in lijn met de strategische allocatie van 65%.</i></p>	<p><i>Deze portefeuille heeft als primair doel (op termijn) voldoende rendement te creëren om toeslagverlening mogelijk te maken.</i></p> <p><i>In de return portefeuille wordt gezocht naar een hoger rendement door te beleggen in aandelen en onroerend goed.</i></p> <p><i>De omvang van de return portefeuille bedraagt per 30 september 2016 in totaal 33,7% van het belegd vermogen van NN CDC Pensioenfonds en is hiermee vrijwel in lijn gebracht met de strategische allocatie van 35%.</i></p>

Ontwikkelingen op de financiële markten

Het herstel van de financiële markten zette in het derde kwartaal door, met name op de aandelenmarkten. Dit kwam door het wegebben van de angst voor Brexit en een monetaire verruiming door de centrale banken van de UK en Japan. De obligatiemarkten waren gedurende het kwartaal volatiel door het beleid van de centrale banken wereldwijd.

De Amerikaanse centrale bank (FED) handhaafde de rente ondanks het verdere herstel van de arbeidsmarkt en de constatering van een gematigde groei van de Amerikaanse economie. De Japanse centrale bank Bank of Japan (BoJ) verraste in september met haar plannen het opkoopprogramma te flexibiliseren voor wat betreft de hoeveelheid op te kopen staatsobligaties, met de nadruk op het niveau van de 10 jaar Japanse rente. De BoJ heeft sinds september onder andere als doelstelling deze rente rond de 0% te sturen. De Europese centrale bank (ECB) hield haar kruis vooralsnog droog: de rente bleef onveranderd en er werd geen woord gerept over een verlenging van het

Quantitative Easing (QE) programma. Wel werden politici opgeroepen tot structurele hervormingen en fiscale verruiming. De Engelse centrale bank (Bank of England) verlaagde, na de eerste observaties omtrent de Brexit-effecten, de rente naar 0,25% begin augustus. De werkelijke invloeden van Brexit, zullen echter pas op lange termijn zichtbaar worden in de economische cijfers, mits het doorgaat en onder welke voorwaarden.

De aandelenportefeuille behaalde bijna 5% rendement in het derde kwartaal, waarbij met name de aandelen in Azië en opkomende landen circa 2% beter presteerden dankzij aantrekkende grondstofprijzen. Beursgenoteerd vastgoed had hinder van de volatiele rente en verloor ruim 1%. Het herstel van de Nederlandse woningen daarentegen zette door: de verwachting is dat deze een rendement van circa 3% laten zien over het derde kwartaal. De obligatieportefeuille liet een waardestijging van bijna 1% zien, maar deze was niet voldoende om de toename van de verplichtingen (door de dalende rente) te compenseren. Hierdoor daalde de dekkingsgraad circa 2 procentpunten naar 102%.

Benchmark

NN CDC Pensioenfonds beoordeelt de beleggingsrendementen door deze te vergelijken met een benchmark die is afgeleid van het strategisch beleggingsbeleid. Een benchmark is een meetlat om de prestaties van de beleggingsportefeuille te kunnen evalueren op de langere termijn. Het totaal rendement is een gewogen gemiddelde van het rendement van de matching portefeuille en de return portefeuille. Omdat valutakoersen een grote rol spelen bij de buitenlandse beleggingen in de return portefeuille, dekt het fonds de niet-euro valuta's voor een belangrijk deel af. Het resultaat van deze valuta-afdekking wordt bij het totaal rendement geteld.

	Beleggingsportefeuille NN CDC Pensioenfonds Q3 2016	Benchmark Q3 2016	Beleggingsportefeuille NN CDC Pensioenfonds YTD 2016	Benchmark YTD 2016
Matching portefeuille	+0,7%	+2,3%	+24,6%	+19,6%
Return portefeuille	+3,9%	+3,9%	+3,3%	+3,2%
Valuta-afdekking	+0,2%	+0,2%	+0,3%	+0,3%
Totaal rendement*	+1,9%	+3,0%	+17,6%	+14,6%

*Het totaal rendement is gebaseerd op de gewogen gemiddelden van de matching portefeuille, return portefeuille en valuta-afdekking.

In het derde kwartaal van 2016 heeft NN CDC Pensioenfonds met de matching portefeuille een rendement behaald van 0,7%. De return portefeuille behaalde een rendement van 3,9%. De valuta-afdekking had een positieve invloed op de portefeuille van circa 0,2%. Het gewogen totaal rendement op de beleggingen van NN CDC Pensioenfonds was 1,9%.

Feedback en Pensioenplanner

In het derde kwartaal vond het jaarlijkse tevredenheidsonderzoek plaats en werd de Pensioenplanner voorzien van een nieuwe functionaliteit. .

Weet jij welke risico's er zijn?

In september nodigde het fonds een geselecteerde groep medewerkers uit om deel te nemen aan het [TNS NIPO onderzoek](#). Naast vragen over de kwaliteit van de dienstverlening en communicatiemiddelen was dit jaar het risicobewustzijn een thema. Immers, als deelnemer aan de CDC-pensioenregeling draag je zelf de risico's. Je pensioenopbouw, de pensioenuitkeringen en de toekomstige toeslagen staan niet vast. Ze zijn namelijk afhankelijk van de financiële middelen van NN CDC Pensioenfonds. Het risico dat je minder pensioen krijgt dan je nodig hebt of dacht te krijgen, ligt bij jou.

Totaalplaatje of gesplitst

Stel, je werkt al langer bij NN Group. Wellicht heb je er nog niet bij stilgestaan dat je te maken hebt met twee fondsen! Wat dit betekent voor jouw pensioen kun je bekijken in de Pensioenplanner.

Deze tool toont je totale pensioen bij NN Group en berekent de impact van de (combinatie van) keuzes op je pensioen. Wil je een totaalplaatje van beide fondsen? Geen probleem. Wil je de uitkomsten gesplitst per fonds zien? Dat kan nu ook. Met je DigiD kun je inloggen op de [Pensioenplanner](#) en je eigen plaatje – totaal of gesplitst - bekijken.

Ontwikkeling deelnemersbestand

In het derde kwartaal heeft het deelnemersbestand zich als volgt ontwikkeld:

	Q3 2016		Q2 2016		Q1 2016		Q4 2015	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Werkt bij NN Group	3.562	2.185	3.546	2.182	3.595	2.196	3.629	2.212
Werkt niet meer bij NN Group	1.036	622	985	583	922	538	828	475
Met pensioen	47	30	40	27	29	21	24	16
Arbeidsongeschikt	16	8	15	7	12	6	11	6
Totaal	4.661	2.845	4.586	2.799	4.558	2.761	4.492	2.709
Totaal man/vrouw	7.506		7.385		7.319		7.201	

Projecten met impact

In het derde kwartaal zijn de volgende bestuursbesluiten genomen.

Selectie custodian

In het kader van de herijking van de custodian dienstverlening, heeft het fonds bij diverse partijen bedrijfsbezoeken afgelegd. Bij de selectie staan de stabiliteit en de continuïteit van de dienstverlening centraal. Het bestuur verwacht in het vierde kwartaal van 2016 tot een definitieve keuze te komen, die in 2017 effect zal krijgen.

One stop shopping

In opdracht van de besturen van NN CDC Pensioenfonds, ING CDC Pensioenfonds en Pensioenfonds ING en in lijn met eerdere samenwerkingstrajecten zoals de Pensioenplanner en bijeenkomsten voor medewerkers, is gestart met een project om toegang tot de afzonderlijke deelnemersportalen (['Mijn Pensioen'](#)) van de fondsen te centraliseren.

Bezoekers krijgen met 1 inlog (DigiD) toegang tot de deelnemersportalen zodat op 1 plek ('one stop shopping') overzicht en inzicht wordt verkregen in de pensioenaanspraken die bij 1, 2 en soms zelfs 3 pensioenfonds zijn opgebouwd. Men kan straks van het ene portaal naar de andere navigeren, de Pensioenplanner bezoeken en de persoonlijke pensioenzaken regelen die 1, 2 en soms zelfs 3 pensioenfonds raken (bijvoorbeeld adreswijziging). Dit alles in een beveiligde omgeving.

Disclaimer

Dit kwartaalbericht is op zorgvuldige wijze tot stand gekomen. In het jaarverslag over 2016 worden de definitieve cijfers gepubliceerd. Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.

Verantwoordingsorgaan

NN Group heeft op 2 september 2016 Nienke Boersma benoemd als lid van het verantwoordingsorgaan. Zij volgt Hans van Barneveld op die per 1 juni jl. zijn functie bij het verantwoordingsorgaan heeft neergelegd in verband met zijn pensionering.